

EN REJSEBESKRIVELSE FRA KINA

Af Niels Poul Dreyer

Mine refleksioner over Kina

Af Niels Poul Dreyer,
www.nylandbrug.nu

En artikel i Berlingske af 8. maj '21 med overskriften "Aldrig i historien har et land gjort større indhug i planeten end Kina: Her er konsekvensen", får mig til at skrive et lille essay om hvordan jeg har oplevet Kina på mine to rejser sammenholdt med det jeg ved om Kina.

I artiklen kan man læse, at Kina på tre år omkring 2011 brugte mere cement på anlæg af veje og bygninger end USA brugte på de hundrede år fra 1900 til 2000 år, altså 100 år. Og bilparken voksede til 300 millioner biler.

Når jeg tænker på Kina, så begriber jeg ikke de enorme tal og den udvikling landet gennemgår i disse år. På en måde er det fascinerende, at et land af en sådan størrelse er i stand til at udvikle sin økonomi med en sådan hastighed og effektivitet, men jeg bliver mere end ræd ved at tænke på miljøkonsekvenserne.

Kina's udleder 27 % af verdens drivhusgasser mere end hele den vestlige verden, idet udledningerne er mere fordoblet siden år 2000. Udslippet pr indbygger ligger på samme niveau som i Vesteuropa, selvom levestandarden er den halve. Væksten i Kina er særdeles miljøskadelig i forhold til andre lande, men vi elsker at købe billigt ind. Især ting og sager.

Jeg husker tilbage i 1976, da jeg gik på Gentofte Studenterkursus. Vores geografilærer bad klassen om at skrive en rapport om folkekommunerne i Kina. Vi fik en masse litteratur stillet til rådighed, men han havde en klar forventning om, at vi ville skrive en rosenrød fortælling om hvor fantastiske folkekommunerne var under Chairman Mao og om den vidunderlige kulturrevolution. Selvfølgelig skulle vi ikke skuffe ham.

Vi kender nu historiens gang, men da jeg fik læst Jung Chang 1992 "Wild Swans" fik jeg syn for sagen, idet den historie vi drømte om ikke fandtes. Derimod har det været en kæmpe omgang lidelser og uretfærdigheder, specielt en sætning i slutningen af bogen gav dog stof til eftertanke:

Frit oversat:

"Da vi endelig fik noget frihed til at tage rundt i landet efter Mao's død, blev jeg chokeret over hvor grimt landet er blevet. I vores landsbyer fandtes smukke træer med blomster og frugter. De er alle væk, alle kulturminde er forsvundet, og fuglene er væk. Vi har mistet både vores kultur og historie fra de mange år den store hersker styrede vores land med hård hånd."

Alt ændrede sig da Ding Xiaoping fik magten i 1978

Så fik Kina et nyt motto:

"Jeg er ligeglad med om katten er sort eller hvid, så længe den fanger mus"

Så kom der gang i væksten.

I årene 1993 til 1994 gennemførte jeg et masterkursus i "Environmental Management & Economics, Australian National University. Vores lektor hed Niel Byron som var tidligere skovridder i det Australske skovvæsen og havde fra sit tidligere virke stor indsigt i Asien og kontinentets miljøproblemer.

I en pause spurgte jeg Lektor Byron, hvordan verden vil se ud om 25 år.

"Det afhænger af hvilken udviklingsmodel Kina vælger, men hvis de vil efterligne Vesten, så bryder klima og miljø sammen verden over."

På det tidspunkt talte verdens ledere om frihandel som det helt store tema, for at skabe rigdom i verden. Varer skal masseproduceres, der hvor det er mest effektivt til laveste mulig pris og alle lande skal blive specialister på hvert sit område. Velkommen til globalisering.

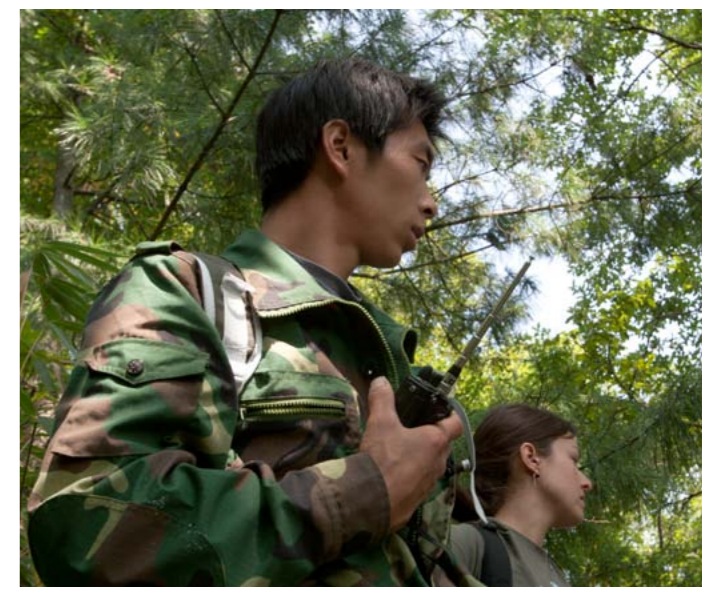
Kina vil være en kapitalistisk stormagt baseret på hæmningsløs vækst. Det grønne bruttonationalprodukt blev glemt, selvom vi lærte om det på vores kursus. Det var i årene 1994-1996, at jeg fik de dystopiske fornemmelse, at planeten går mod et økologisk kollaps.

Ja, og Kina kom med i WTO i år maj 2000.

Men jeg forstod det ikke alligevel, på en eller anden måde burde jeg rejse til Kina for at se på det med egne øjne. Den chance fik jeg i september i 2000, da Ornitolog Hans Meltofte arrangerede en fugletur med vores dengang bosiddende Kinaekspert Jesper Hornskov til Qinghaiprovinsen i det nordøstlige Kina. Ganske vist var det en fugletur, men vi boede på hoteller og herberger i landsbyer, kørte på vejene, så landskabet og naturligvis også hovedstaden Peking.

På det tidspunkt befandt Kina sig to steder rent økonomisk. Peking var allerede i 2000 en stor byggeplads og højhuse skød op på tomter af ryddet gammel boligmasse. På vej fra lufthavnen til vores hotel, kunne vi betragte en skov af byggekraner og utallige omkørsler i blandt ufærdige motorvejsanlæg. Nogle folk kørte på cykel, men ellers bestod gadebilledet mest af knallerter, motercykler, lastbiler og osende busser. De fleste kinesere ejede ikke en bil. Ikke desto mindre var trafikken tung og der gik noget tid før vi nåede frem til destinationen.

Men det var en helt anden historie, da vi kom til Qinghai. Her så vi kulturevolutionens grimme ansigt i byerne. Det hele virkede trøsteløst med kæmpe kulfyrede anlæg, gamle faldefærdige ejendomme og et trist landskab uden mange træer. Hele bjerge lå bare hen skæmmede af dybe erosions kløfter. Bevoksningen fandt 45 år tidligere sin vej ind i stålværkernes kedler, fordi Mao fik den ide, at Kina skulle være verdens førende stålproducent. Længere ude på landet var det så primitivt, at der ikke fandtes toiletter, så man skulle besøge stinkende

baggårde med et bjerg af lort og lænkedede glubske hunde for at komme sine trængsler til livs. Jeg har aldrig før set så uhumiske forhold i mit liv, noget som hørte til 1600-tallets København.

Naturligvis besøgte vi nogle fine naturområder i det barske landskab, Kina er et enormt stort land. Men jeg tænker ikke tilbage på fuglene, men på det Kina, som kunne opleves for 21 år siden.

Der gik syv år, indtil jeg foretog min anden rejse til Riget i Midten. Igen skulle vi via Peking videre til Xian, bla. for at se Terracotta museet, men også for at besøge Panda Reservatet Foping. Vi skulle på panda safari og lede efter en smukke bambusædende bjørn.

Igen skulle vi jo passere gennem byer og landskaber. Lige uden for Xian stoppede vi ved en kanal for at se på forholdene. Det viste sig at være en åben kloak fra fem millioner indbyggere, en stinkende svovlpøl. Et andet sted var floden helt rød med skum.

Åben kloak uden for Xian. Kina er ved at løbe tør for rent vand. Nu vil de hente vand fra det østlige Rusland. Billedet er taget i 2007.

Næsten uanset hvor man befinder sig, ser man et industri- anlæg. Kina fortsætter med at investere i kulkraft. I 2018 blev der etableret 25,5 GW kulkraft og i første halvdel af 2019 17,4 GW Kina producere ca 1000 - 1200 gigawatt el. (GW).

Undervejs kørte vi op på en helt nyanlagt motorvej, som var helt tom for biler. Motorvejstrækningen kunne tilbagelægges på to timer og her så vi i alt fem biler. Jeg fik et indtryk af, at i Kina bygger man infrastruktur med det samme, selvom det først skal anvendes om 10 år. Ligesom med lejlighederne i byen, som står tomme, fordi folk har ikke råd til at bo i dem.

Lufthavnen i Xian var i 2007 kun to år gammel, men her var der derimod travlt. En lufthavn som opstod ud af ingenting og nu er større end Frankfurt.

Selv ude på landet var luften tung og diset, en forurening som stammer fra afbrænding af marker, samt de enorme industri- anlæg som skyder op helt tilfældigt som paddehatte rundt omkring i landskabet. Fra flyet mod Peking, kan smogen ses helt op i 5 km højde. Forureningen fra Kina når helt til USAs vestkyst med jetstrømmen. Der findes steder i Kina, hvor den blå himmel ses kun 7 dage om året - andre steder aldrig.

Når man så kommer til naturreservatet, så er alt i den skønneste orden. I Kina tager myndighederne naturfredning alvorligt. Træfældning stoppede på en dag i slut halvfemserne. De sidste skove blev reddet. Kina kan, hvis de vil, men vækst kommer altid først i Kina, for det er konkraften mellem kommunistpartiet og middelklassen i byerne:

"I støtter os og vi leverer fremgang for jer."

I de senere år har Kinas nyste leder Xi Jinping fået den tanke, at landsbyerne skal tømmes for mennesker og jævnes med jorden, idet selv småbønder skal bo i lejlighed. Så må de tage bussen ud til deres marker, hvis ellers ikke et agrofirma ikke har overtaget deres landbrug. Her i år jeg nu har set billeder af højhuse fyldt med svin, svinefabrikker i 26 etager. Dem kan man finde på et hvilket som helst sted i Kina fx i en skov.

Jeg har længe tænkt over hvorfor Kina har valgt en sådan udviklingsmodel. Et trist liv i en lille lejlighed uden natur og klar himmel, et liv hvor arbejde og forbrug er det eneste man kan foretage sig. Materialisme uden andre værdier. Hvorfor affinder folk sig med det. Svaret er enkelt: Kineserne har oplevet så meget

Kina har i mange år haft et-barnspolitik. Dette billede er taget i Quinghai i september år 2000. Nu er myndighederne blevet bange for den demografiske udvikling og har derfor afskaffet et-barnspolitikken

frygteligt i historien, så den manglende frihed betyder nok ikke så meget for dem. Tænk, vi har lov til at leve, hvis vi holder kæft, trit og retning. Kina har mistet sin kultur, historie og natur. Så kineserne kan vel næppe savne noget, som de har aldrig set eller oplevet? Det er et kæmpe land på 1.3 milliarder mennesker totalt afkoblet fra naturen. Det er uhyrligt, at Kina vil sprede deres udviklingsmodel ud i verden via deres Silkevejs-projekt.

Min sidste tur var i 2007. Siden da er økonomien fordoblet i det kæmpe store land. Jeg tør ikke rejse derud igen. Men, jeg må indrømme, at når politikere og miljøfolk taler for, at vi skal rationere vores forbrug og ofre det meste herhjemme for at undgå klimakatastrofen, så tænker jeg på Kina.

Jeg vil hellere stille det dilemma op på en anden måde:

"Skal vi acceptere, at Kina ødelægger klimaet her på jorden, true vores eksistens og samfund. Bør vi handle med dem?"

Kina producerer 60% af verdens svinekød.